

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Varetægtsfængsling med isolationsanbringelse har igennem de senere år optaget den offentlige debat om retspolitiske emner. I sig selv er varetægtsfængsling et betænkeligt brud på princippet om, at ingen er skyldig, før han er dømt, og når hertil lægges den omstændighed, at en varetægtsfængslet fuldstændigt kan isoleres fra omverdenen bortset fra uundgåelige kontakter med forsvarer og fængselspersonale, synes det, som om retssystemet begrundet i efterforskningsmæssige hensyn har fået tildelt en legal reaktionsmulighed med vidtgående konsekvenser af navnlig psykisk karakter, før domfældelse har fundet sted. Ja, reaktionen vil vel umiddelbart forekomme langt mere brutal, da den set i forhold til den idømte fængselsstraf langt hyppigere er skærpet i kraft af isolationsanbringelsen, idet ca. 26 pct. af alle varetægtsfængslinger knyttes til isolation.

Disse forhold har da også gentagne gange ført til forslag om ændringer af reglerne vedrørende isolationsfængsling.

Folketinget har senest i folketingsåret 1983-84, 2. samling, beskæftiget sig med spørgsmålet ved behandlingen af justitsministerens lovforslag nr. L 80 (se Folketingstidende 1983-84, 2. samling, forhandlingerne sp. 934, 1683, 6778 og 7084, tillæg A sp. 1623, tillæg B sp. 993 og 1117 og tillæg C sp. 553, samt lov nr. 299 af 6. juni 1984) og Det Radikale Venstres lovforslag nr. L 88 (se Folketingstidende 1983-84, 2. samling, forhandlingerne sp. 1264 og 1683 og tillæg A sp. 1757). Resultatet heraf fremgår nu af retsplejelovens §§ 770 a-c. Hensigten med de ændringer, der blev gennemført ved lov nr. 299 af 6. juni 1984, var at begrænse anvendelsen af isolation mest muligt, idet dette hensyn dog skulle afvejes med mulighederne for efterforskning og pådømmelse af forbrydelser.

Siden 1984 er den allerede da igangværende tendens til færre isolationsanbringelser fortsat, således at niveauet har stabiliseret sig på omkring 26 pct. af samtlige varetægtsfængslinger. Der er imidlertid sket nogle væsentlige ændringer i den gennemsnitlige anbringelsestid i isolation. Dette tidsrum har svinget fra 26,8 dage i 1978 til 28,7 dage i 1987. (De talmæssige

oplysninger er baseret på oplysninger fra Direktoratet for Kriminalforsorgen. Her citeret efter Preben Wilhjelm's »Tvangsindgreb i Strafferetsplejen 1976-85«, København 1988).

Koncentreres interessen om de langvarige isolationsanbringelser, der naturligvis må antages at være særlig skadelige, har procentdelen af samtlige isolationer svinget mellem 8,9 og 7,8 (isolationer over 2 måneder). For isolationer fra 4 måneder og opefter synes der efter en nedgang fra 1984-85 at være tale om en svag stigning (op. cit. s. 268).

For januar, april og juli kvartaler 1988 er tallene for anbringelse over 2 måneder henholdsvis 24, 33 og 34. Heraf varede én anbringelse 192 dage, én 218 dage, én 220 dage, én 224 dage, én 262 dage, én 265 dage, én 266 dage og én 273 dage. Én var isoleret i alt i 307 dage.

De af Folketinget vedtagne ændringer af retsplejelovent i 1984, jf. ovenfor, synes således ikke at have haft nogen afgørende indflydelse på udviklingen i antallet af isolationsfængslinger eller på spørgsmålet om disses længde.

Isolation er efter forslagsstillernes opfattelse et indgreb, der ikke burde kunne finde sted i et retssamfund. Den logiske konsekvens af denne holdning ville være at foreslå indgrebet helt afskaffet. Med Folketingets nuværende sammensætning og med de eksisterende vilkår for den retspolitiske praksis vil et forslag herom imidlertid forekomme som et slag i luften. Dette lovforslag tager derfor sigte på at foretage en absolut begrænsning af brugen af fuldstændig isolation, således at denne begrænses til maksimalt at kunne udstrækkes til 2 gange 4 uger - denne sidste periode dog kun, såfremt afgørende efterforskningsmæssige hensyn gør det absolut påkrævet. Derudover foreslås det, at fuldstændig isolation kun kan finde sted, såfremt indgrebet ikke vil kunne påføre den sigtede varig eller forbigående skade af fysisk eller psykisk karakter.

Tidligere justitsminister Erik Ninn-Hansen gjorde sig i Politiken den 28. november 1987 til talsmand for det synspunkt, at isolation ikke skulle kunne finde sted ud over en 6-måneders-periode. Ninn-Hansens overvejelser var øjensynlig påvirket af det forhold, at